

Сьогодні соціальне згуртування перш за все тлумачиться як якість спільноти, громади або суспільства. До згуртованих спільнот відносять безконфліктні, гармонійні, сталі спільноти, в яких розбіжності та поляризація між членами є мінімізованими. Ознаками, що дозволяють віднести громади до згуртованих, є довіра, взаємна відповідальність її членів, позитивне ставлення до багатокультурності та толерантність до розмаїття та відмінностей у поглядах.

Однак згуртована спільнота не є даністю. Формування її є складним і довгим процесом соціальної взаємодії. Тому соціальна згуртованість може розглядатися як процес, у ході якого у громади крок за кроком виробляються ознаки згуртованості. До таких процесів належить участь у суспільно значущих проектах та ініціативах.

Велика роль у згуртованості громад відводиться молоді. Молоді люди можуть внести значний внесок у життя суспільства та громади. Вони здатні висувати нестандартні ідеї та пропозиції, впроваджуючи навички соціальної згуртованості у громадах, про які не подумали дорослі або керівники. Місцева громада стає для молоді широким полем діяльності, застосування їхніх зусиль. Саме тут вони отримують свій перший і найважливіший досвід прийняття рішень щодо суспільно важливих питань. Досліджуючи проблеми місцевої громади, тим самим обговорюють фундаментальні цінності демократичного співтовариства.

Навчальні заклади можуть стати місцем, де молоді люди отримують перший досвід демократичної участі у житті суспільства. Як показує практика, у багатьох населених пунктах саме шкільні освітні заклади досить часто є центрами громадського життя, і саме вони мають сприяти ініціативності, небайдужості та розвитку потенціалу учнівської молоді, залученню її до згуртування громад через реалізацію своїх соціально корисних ідей. Така діяльність здатна знизити соціальну напругу в суспільстві, збільшити здатність громад до подолання етнічних, релігійних, соціальних і політичних поділів і змінити спосіб взаємодії людей щодо спільної роботи, що слугуватиме запобіганню конфліктам та досягненню консенсусу у громадах.

Дана збірка узагальнює досвід мотиваційно-освітніх тренінгів із проектною та адвокаційною діяльністю, взаємодії зі стейкхолдерами та ЗМІ, проведених у межах програми «Згуртованість громад зусиллями молоді-лідерів громад». Увазі читачів – методичні та практичні поради щодо роботи з молоддю в означеному напрямку, приклади найцікавіших ідей і проектів, інструменти для їх висвітлення та просування в соціальних мережах. Видання покликане спонукати молодь до активних дій, відчутти свою приналежність до місцевої громади, ідентифікувати себе з нею, знайти своє місце в суспільному житті; надати мотивацію вчителям щодо виховання активних та свідомих громадян; активізувати громади на вирішення проблем місцевого значення.

Сподіваємось, наведені у збірці успішні проектні практики надихнуть інші громади до згуртованості та активної громадської участі.

ТРЕНІНГ ДЛЯ УЧИТЕЛІВ ТА УЧНІВ-ЛІДЕРІВ

Учасниками тренінгу стала група з 20 учителів та учнів загальноосвітніх шкіл Харкова та Харківської області.

На початку заходу група виконала вправу «Ідеальна громада», використовуючи метод «світового кафе». Відповідаючи на питання

- Яким ми хочемо бачити свій населений пункт, своє місто/селище?
- Які характерні риси будуть індикатором того, що наше суспільство ідеальне?
- Що потрібно змінити, щоб суспільство стало ідеальним?
- Що заважає цьому суспільству бути ідеальним?

учасники підійшли до вибору та аналізу проблем у громадах, які вони представляють.

Дізнавшись від трене-рів про метод «Але чому?», вчителі та учні, працюючи в групах, визначили основні причини або першопричини проблем, які вони виявили.

Чим чіткіше й конкретніше поставлено мету, тим грамотніше можна визначити способи її досягнення. Для цього існує зручний і досить простий інструмент — «дерево» проблем і «дерево» рішень.

Вивчення проблеми за допомогою методики «дерево проблем» дозволяє структурувати проблему, визначити причини й наслідки.

Використовуючи цей метод, учасники «наростили» свої «дерева» проблем причинами та підпричинами, а потім трансформували їх в «дерева» рішень, коли проблема, наслідки та причини дзеркально перевертаються на позитивні твердження: мета, ефекти та завдання. Це дозволило комплексно поглянути на проблему, яку може вирішити проект, і обрати спосіб її вирішення.

Таким чином, вчителі разом з учнями, працюючи в групах, за допомогою тренерів здійснили мозковий штурм та змоделивали волонтерські проекти, пройшовши через всі етапи, починаючи з вибору та аналізу проблеми і формулювання результату, який вони бажають отримати, до розробки ясного плану дій.

В другій частині тренінгу учасники дізнались як привернути увагу ЗМІ до проекту, як вийти на впливові кола, створити інформаційні приводи та потрапити в ефір, організувати стратегічні заходи (круглі столи, фо-

руми, дебати, мозкові штурми, презентації) за участі представників органів влади, що мають вирішити питання, як створити публічну підтримку своєї кампанії у соціальних мережах та як звітувати громадськості. Наприкінці заходу учасники побудували «дорожню» медіа-карту своєї кампанії/акції.

Повернувшись до своїх класів, вчителі та учні-лідери заохотили зацікавлену шкільну молодь створити групи і на основі отриманих методик та розроблених моделей проектів імплементували власні волонтерські ініціативи, що, на їх думку, потрібні громадам.

Команда проекту здійснила моніторинговий візит до кожної з волонтерських груп, щоб надати підтримку, провести консультацію з проектною діяльністю та/або міні-тренінг.

ТРЕНІНГ ДЛЯ МОЛОДІЖНИХ АКТИВІСТІВ

30 молодіжних лідерів Харкова та Харківської області, що представляли громади вимушених переселенців, ромів, молоді з особливими потребами, лідерів учнівського самоврядування, а також активну молодь сіл, селищ та малих міст Харківської області, вчилися, як згуртувати громаду навколо вирішення соціально значущих проблем, та дізнавалися, чому це так важливо.

Тренінг складається з двох модулів.

І МОДУЛЬ

Соціальна згуртованість — складне, багатопланове явище. Це і включеність та участь членів суспільства у політичне, економічне та культурне життя громади, і почуття солідарності та приналежності до суспільства, засноване на ефективному використанні громадянських прав та інших надбань демократичного суспільства.

Як мобілізувати громаду та залучити її до прийняття рішень? Що дозволяє громаді впливати на суспільні рішення? Що означає поняття «партисипація» та, зокрема, політична й громадянська партисипація, і які функції вона виконує? Які є 5 рівнів участі відповідно до так званих «сходинок Девіда Вілкокса»? Що означає учасницьке прийняття рішень та які існують методи, щоб згуртувати громаду навколо вирішення конкретної проблеми?

Усі ці питання молоді лідери обговорювали впродовж першого модулю тренінгу, а після цього тренери підійшли до розгляду теми ідентифікації потреб громади.

Для того, щоб вибрати, проаналізувати і визначити проблеми, котрі належить вирішити в їх громадах або шкільних спільнотах, учасникам було запропоновано формат роботи — «світове кафе».

Проведення заходу у форматі «світового кафе» має двояку мету. З одного боку, цей формат найкраще підходить для постановки проблеми та знаходження учасниками її рішення. З іншого боку, це можливість надати молоді-лідерам інструментарій, який вони зможуть використовувати в своїй роботі, щоб залучити громаду до обговорення нагальних для цієї спільноти проблем та активізувати творчий пошук шляхів їх вирішення. Такий інструмент є особливо ефективним при застосуванні в селах/малих громадах, де всі знають один одного, легше розкриваються, гуртуються, швидше переходять до суті обговорення.

Ідучи від

ПРОБЛЕМА (ПРИЧИНИ) ⇒ НАСЛІДКИ ⇒ ДІЇ (ПРОЕКТ),

учасники, об'єднавшись у групи, змоделювали ініціативи, котрі б змогли згуртувати громади навколо вирішення того чи іншого соціально важливого завдання.

Працюючи в групах, молодь навчалась складати таблицю аналізу зацікавлених сторін, дізнаватись, як комунікувати зі стейкхолдерами, який існує медіа-інструментарій для виходу «назовні» та як створити медійний план просування проекту.

Презентації та обговорення проектів та ініціатив пройшли в форматі «відкритого простору», де кожен з учасників мав можливість висловити свою думку, поставити питання та отримати відповідь.

Домашнім завданням було вибрати суспільно-важливу проблему громади або шкільної спільноти, яку вони представляють, проаналізувати її, обміркувати стратегію дій членів ініціативної групи щодо вирішення цієї проблеми, проаналізувати хто є

стейкхолдерами та скласти «дорожню» медіа-карту взаємодії із зацікавленими сторонами.

II МОДУЛЬ

Упродовж другого модулю тренінгу молоді лідери представили ініціативи, які вони розробили вдома та збираються або вже почали втілювати у своїх громадах, обговорили які ресурси вже є, а які потрібно додатково залучити для досягнення результату, з'ясували, які існують джерела та інструменти для залучення ресурсів, а також дізналися про принципи конфліктно-чутливого підходу до вирішення проблеми.

Щоб підійти до вивчення поняття «адвокасі», тренери запропонували учасникам спонтанно розіграти виставу у форматі Законодавчого театру.

Група учнів бажає запустити в своїй школі проект з подолання корупції, який вони розробили. Не маючи права без дозволу дорослих на його втілення, діти звертаються до всіх інстанцій «знизу до гори». Не отримавши згоду, група вивчає законодавчу базу і виявляє, що закону про учнівське самоврядування, подібного до закону про студентське самоврядування, в Україні не існує.

Так званий різновид Театру пригнічених, Законодавчий театр, є тісно пов'язаним з форум-театром, але застосовується в сценаріях, коли глядачі вистави усвідомлюють, що будь-які намагання змінити ситуацію на краще не мають шансу на успіх без зміни законодавства та дій політиків. Така методика може бути інструментом вироблення навичок лобювання інтересів пригнічених членів громади перед органами державної влади.

Ця ситуація стала прототипом однієї з ініціатив, яку запропонувала учасниця проекту «Згуртованість громад зусиллями молоді-лідерів громад» Анна Гукова. Це – розробка проекту закону «Про створення органів учнівського самоврядування».

Таким чином, тренери підвели групу до визначення поняття «кампанія адвокасі», розповіли, що кожна проблема потребує аналізу причин її виникнення, оцінки її впливу на життя громади і визначення можливих віддалених наслідків, якщо не буде винайдено її розв'язання. Чітке уявлення про наявну проблему полегшує подальші дії з адвокації інтересів зацікавлених осіб.

Як дібрати відповідний інструментарій для конкретної адвокаційної кампанії? Як скласти план дій? Хто є мішенню та стейкхолдерами кампанії? Які ми маємо ресурси, а які потрібно залучити? Якими є методи для успішно проведеної кампанії? Відповіді на ці питання молодь шукала, здійснюючи мозковий штурм у форматі «світового кафе».

В якості ситуацій були взяті реальні ініціативи, що розробила молодь:

- Сортування сміття як соціально-екологічна необхідність сьогодення
- Інклюзія для ЛГБТ-молоді
- Молодь обирає здоров'я
- Лабораторія культури
- Сприяння розвитку молодіжного підприємництва

Тренери розповіли про тонкощі місцевої адвокації та навели приклади успішних кампаній на місцевому рівні.

Молоді активісти дізналися, як оцінити результати кампанії та за якими факторами їх можна виміряти; отримали поради щодо підготовки та проведення адвокаційної кампанії та обговорили питання етики адвокаційної діяльності.

Впродовж останнього блоку тренери розповіли, що таке адвокаційна журналістика, як працювати з різними видами ЗМІ, якими є основні формати взаємодії з медіа та як залучити ЗМІ на свій бік.

Що важливо знати, щоб потрапити у фокус ЗМІ

1. Зміна розміру публікацій та відеосюжетів
Традиційна журналістська модель зі стандартним рубрикатором сьогодні трансформується. На це впливають як Інтернет, так і соціальні медіа.
2. Сторітеллінг
Людям завжди цікаві історії інших людей. І журналістика через історії здатна піднімати найскладніші теми, надавати їм людське обличчя та домагатися уваги аудиторії до них.
3. Tone of voice
Сьогодні журналістика рухається від глибоких «нішевих» і спеціалізованих жанрових текстів до змішаних жанрів та lifestyle-формату.
4. Стрімкий розвиток напрямку медіа-адвокації, соціального лобіювання
Нативна реклама, тематичні проекти, спецпроекти ЗМІ із брендами – ці та інші формати набувають все більшої популярності.
5. Продовження процесу діджиталізації
Онлайн вніс багато змін в журналістику: зміни в структурі та подачі самого контенту, скорочення текстів, перевага візуальних даних.

Відвідавши тренінг, молодь, крім іншого, отримала компетенції та навички ведення діалогу, пошуку взаємовигідної співпраці в громаді, вирішення проблем з урахуванням ідей та інтересів усіх залучених сторін та стала готовою розпочати практичні кроки для вирішення конкретних проблем у своїх малих громадах.

ТРЕНІНГ З МОБІЛЬНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Мета заходу — навчити молодіжних лідерів громад використовувати новітні ІТ-технології та забезпечити їх інструментарієм для грамотного створення візуального контенту, за допомогою якого вони зможуть ефективніше впливати на соціальні зміни у своїх громадах.

Асоціація «АССА» організувала цей додатковий тренінг, щоб навчити молодих людей, які є учасниками проекту «Згуртованість громад зусиллями молоді-лідерів громад», не лише розробляти та адвокатувати проекти із соціальної згуртованості та розбудови миру, а ще й уміти їх грамотно зафільмувати та створити цікаві відеоповідомлення для соцмереж.

Одноденний тренінг складався з теоретичної та практичної частин.

Першу частину тренінгу тренери присвятили структурі хорошої історії, основам відео-сценарію, техніці інтерв'ювання, композиції кадру, особливостям зйомок на мобільний телефон.

Впродовж другої частини учасники вивчали можливості своїх гаджетів, тренувалися записувати інтерв'ю, на своїх смартфонах навчались роботі у мобільних додатках для комп'ютерного монтажу, обробки відео та звуку, а також титрування (зокрема, KineMaster, Cinema FV-5, OpenCamera, RecForge II, Voice Record Pro).

Учасники тренінгу набули навичок зі створення з розрізненого візуального матеріалу концептуально та композиційно завершених виразних екранних творів для соцмереж — соціальних роликів, документальних історій, репортажів.

В останньому блоці тренінгу молодь спробувала самостійно зняти та змонтувати відеоісторії у різних форматах. Більшість учасників наприкінці тренінгу пока-

зали свої готові ролики. Багато з них мріють стати журналістами та відеоблогерами.

Наприкінці навчання молодь отримала сертифікати про участь у тренінгу з МоJo (мобільної журналістики) в рамках проекту «Згуртованість громад зусиллями молоді-лідери громад».

ФОРУМ ЛІДЕРІВ ГРОМАД

Заключним заходом проекту є молодіжний Форум, до участі в якому були запрошені представники шкіл-учасниць проекту, активна молодь з цільових громад, інші вчителі та зацікавлена молодь, а також представники шкільних адміністрацій, департаментів освіти, органів місцевого самоврядування та ЗМІ.

Форум є майданчиком, на якому молодь має можливість представити успішні практики згуртування та мобілізації громад загалу, отримати нові знання та навички, а під час неформального спілкування поділитися думками та обговорити нові ідеї та ініціативи.

Насичена програма Форуму складається із наступних частин.

Презентація кращих практик.

Успіх однієї громади спонукатиме до розвитку інші. Щоб подолати можливий спротив і допомогти зрозуміти важливість згуртування громад, дуже важливо відмічати і популяризувати всі вигоди від процесу об'єднання людей навколо певної мети, пов'язанною з покращенням умов життя чи створенням нових можливостей. Усі зацікавлені сторони повинні побачити не тільки в теорії, але і на практиці, що в перспективі виграють усі. Це є запорукою успіху процесу подолання конфліктів та миробудівництва.

Тренінги і майстер-класи

- Піар громадських ініціатив
- Зв'язки з громадськістю: прес-анонс, прес-реліз, брифінг, конференція
- Імідж групи. Ролі у команді
- Мистецтво створення презентації
- Публічні виступи
- Персональна безпека в соцмережах

Народний театр

Для участі у Форумі було запрошено волонтерський соціальний інтеграційний театр «Дорогою добра» Харківського центру волонтерів з короткою соціальною виставою. Мета заходу - представити активістам і лідерам громад методіку «народного театру», яка, за своїм визначенням, створює платформу для порозуміння, де мистецтво художньо деконструє місце діалогу між сторонами конфлікту.

Під час Форуму також відбувся публічний показ відеозвітів, створених у результаті моніторингових візитів кураторів проекту до селища Бугаївка, міста Дергачі, селища Введенка та інших. У свою чергу, молодь продемонструвала свої креативні відеоісторії, створювати які вона була заохочена на тренінгу з МоJo (мобільної журналістики) за методікою Tomson Media, ініційованого в межах проекту на прохання його ж учасників.

У фіналі заходу всі учасники проекту «Згуртованість громад зусиллями молоді-лідерів громад» отримали сертифікати про участь у проекті.

Історії успіху

В ЧИСТОТІ ЖИТИ — ДОВКОЛА НЕ СМІТИТИ

Ініціативна група учнів 9-10 класів КЗ «Бугаївський ліцей Ізюмської районної ради Харківської області» — Поліна Терещенко, Артур Ліщина, Віталій Головін, Ілона Фісенко, Дарія Шаповал, Вікторія Магда, Мілана Ровчак, Діана Ігнатенко та Віталіна Мірошниченко — під керівництвом Галини Петрівни Теницької та Наталії Василівни Щербак вирішили боротися із забрудненням території села. Адже проблема полягає в тому, що відсутність сміттєзбірників призводить до забруднення території ліцею, вулиць, водойм, полів, лісосмуг.

Для цього група вирішила провести кампанію адвокасі. Основною метою кампанії було пролобіювати встановлення сміттєзбірників з роздільним сортуванням сміття у центрі села, а також привернути увагу мешканців та органів місцевого самоврядування до стану навколишнього середовища.

Кампанія проводилась у кілька етапів.

1. Першим кроком було звернення до місцевої влади з офіційним листом щодо підтримки проекту.
2. Одночасно з цим діти організувались і розпочали збирати фотоматеріали з місць забруднених територій: в центрі села, на стадіонах і дитячому майданчику, біля ліцею та водойм, на узбіччях вулиць, не санкціонованих сміттєзвалищах та створили презентацію «Сміття наших вулиць» для представлення її місцевої владі та громаді. Збираючи фотоматеріали, волонтери провели суботник, де розібрали сміттєзвалище біля території ліцею, сортуючи пластикові пляшки, скло, пакунки з-під продуктів, інший мотлох.
3. Оголосили конкурс між класами на кращий виріб з побутових відходів «Відходам — друге життя».
4. Організували виступ агітбригади, на який запросили громаду: мешканців села, представників органів місцевої влади, батьків, учнів, працівників ліцею і діячів культури.
5. Триває робота по виготовленню буклетів «Вмій сортувати сміття», які будуть розповсюджуватись серед мешканців.

Як результат, група залучилася підтримкою жителів громади та отримала згоду від представників органів місцевої влади на встановлення сміттєзбірників з роздільним підходом до сортування сміття у центрі села.

Для того, щоб реалізувати лідерські здібності, робити позитивні зміни в громаді та мати можливість озвучувати свої питання, молодь працює над створенням молодіжної організації, яку вони вирішили назвати «Вертикаль».

Наше завдання як вчителів – виховати дітей, які не будуть боятися виражати та доводити власну думку, будуть здатні аналізувати суспільні ситуації, стануть активними членами суспільства. Тим більше це дуже важливо для сільських дітей. А ще спілкування з іншими учасниками проекту дає можливість обмінятися досвідом та використати нові знання в роботі з дітьми, залучити їх до інноваційної діяльності.

Галина Теницька, вчитель КЗ «Бугаївський ліцей Ізюмської районної ради Харківської області»

ІЗ ЗАБУТТЯ — В БЕЗСМЕРТЯ

Проект, який реалізується лідерами районної Асоціації дитячих і юнацьких громадських організацій (ДЮГО) «ТЕМП» КЗ «ЦДЮТ № 6» Богданом Калюжним, Олесею Криціною, Софією Гонтар та Даниїлом Кириченко під керівництвом Олени Іванівни Кобзевої та Людмили Артемівни Нікітчук, присвячено трагічній історії видатної української інтелігенції, яка проживала в колись легендарному будинку «Слово», побудованому в Харкові спеціально для письменників та інших діячів культури.

Згодом його назвуть «будинком попереднього ув'язнення» або «елітною мишоловкою». Багато його жителів загинули в сталінських таборах або від куль НКВС. Деякі з письменників наклали на себе руки, інші потрапили в божевільню. Під час сталінських репресій було заарештовано близько сорока жителів квартир з шістдесяти трьох. Ця подія отримала трагічну назву «Розстріляне відродження».

Сьогодні будинок «Слово» є звичайним житловим будинком на вулиці Культури, 9, і про жахи, які сталися тут майже 80 років тому, вже нічого і не нагадує. Багато українців, навіть харків'ян, не знають про існування такої споруди, пов'язаної з історією України. Тому метою проекту стало, з одного боку, розповсюдити знання про трагічну долю української інтелігенції 20-30-х років серед мешканців міста, зокрема, молоді, а з другого — провести кампанію з увічнення пам'яті про ці події.

Першим кроком проекту було анкетування школярів, батьків та вчителів району чи знають вони про існування та історію будинку «Слово». Вибірка проводилась серед 20 шкіл, і виявилось, що тільки 8% опитаних були обізнані на цю тему. Тому наступним кроком стала розробка та розповсюдження інформаційних буклетів про будинок «Слово» серед мешканців району.

Знімаючи фільм про проект, волонтери взяли численні інтерв'ю у фахівців — істориків, літераторів, театральних діячів та літературознавців. Тізер к фільму був відзнятий та розміщений в мережі Інтернет. Сам фільм «Із забуття — в безсмертя» був презентований на міській конференції лідерів учнівського самоврядування закладів освіти м. Харкова, а також на Форумі в рамках проекту «Згуртованість громад зусиллями молоді-лідерів громад».

Для увічнення пам'яті, група розробила та проводить наступні кроки:

- залучились підтримкою органів місцевого самоврядування та встановили партнерські зв'язки з Харківським національним університетом міського господарства (ХНУМГ) ім. О. М. Бекетова;
- розробили положення про конкурс зі створення макету пам'ятника (меморіалу), який буде проведений серед студентів архітекторів та дизайнерів;
- готується проведення міського конкурсу з приводу відбору моделі пам'ятника для зведення його на території будинку «Слово».

В планах — включення будинку «Слово» до туристичної мапи Харкова та запуск всеукраїнського challenge з приводу відновлення історичних пам'яток.

Проект «Із забуття — в безсмертя» посів перше місце на конкурсі проектів школи розвитку «Мер міста» ХНУМГ ім. О. М. Бекетова.

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ – В ГРОМАДУ!

Актуальною проблемою та викликом сьогодення ініціативна група учнів КЗ «Краснопавлівський ліцей» Лозівської районної ради Харківської області вважає велику кількість заангажованої, маніпулятивної та часто неправдивої інформації, яка з'являється в засобах масової інформації.

Для підвищення рівня медіаосвіти, формування критичного мислення та свідомого сприйняття медіаматеріалів в учнівській молоді та дорослих мешканців громади група учнів 7-9 класів — Роман Загорулько, Діана Бочко, Анастасія Таштемірова, Дар'я Старостенко, Катерина Тіщенко, Вікторія Рибалко, Вікторія Зливка, Олена Шагаєва, Артем Дадаш'янець — під керівництвом вчителя української мови та літератури Галини Олександрівни Загорулько вирішила створити власну кіностудію, яку назвали «F/f studio».

Студійці із задоволенням беруть участь у діловій грі: розподілили ролі операторів, репортерів, режисерів, монтажерів; планують роботу студії, добирають новинний матеріал, забезпечують вчасну подачу новин для ліцею. У перспективі завданнями телестудії є висвітлення життя не лише школи, а й селища.

Члени команди навчаються самі і навчають інших. Волонтери вважають, що здатні об'єднати громаду, згуртувати та мобілізувати її членів навколо вирішення соціально значущих питань. Одним з таких нагальних питань, з точки зору команди, є організація місця паркування велосипедів. Тому група започаткувала новий проект — «Велопарковка на території ліцею», який стали реалізовувати за інформаційної підтримки діючої телестудії «F/f studio».

Щоб бути впевненими, що їх проект дійсно важливий, діти провели опитування серед учнівського загалу, а потім конкурс малюнків на визначення, якою саме учні хочуть бачити велопарковку. Конкурсна комісія, до якої запросили також дорослих, обрала найкращі роботи для подальшого опрацювання, а переможців відзначили цінними подарунками. Команда також узгодила дії із головою селищної ради, оскільки велопарковка — елемент благоустрою території селища загалом і пришкільної зокрема.

На чергове засідання членів телестудії «F/f studio», де обговорювали проміжні результати реалізації проектів, запросили юриста, який надав консультацію щодо правомірності розробки і реалізації проекту велопарковки, та представників проекту «Згуртованість громад зусиллями молоді-лідерів громад». Присутні переглянули випуск новин, жваво обговорювали плюси і мінуси відзнятого матеріалу, а фахівець Асоціації «АССА» дала цінні поради юним репортерам стосовно вибору освітлення, приміщення для зйомки, монтажу та організації всього процесу в цілому. Свій черговий випуск новин діти також виклали на створений ними канал YouTube, де розповіли про проект. Наступним етапом визначено отримання письмового дозволу від селищного голови на виконання робіт.

Побічним ефектом проекту телестудії є профорієнтація членів команди, адже деякі учні хочуть пов'язати свою подальшу професійну кар'єру з журналістикою. Для них участь у шкільному проекті є великим шансом отримати безцінний досвід роботи в цій галузі.

ПЕРЕСЕЛЕНЕЦЬ – ЦЕ ТИМЧАСОВО ЧИ НАЗАВЖДИ?

В житті більш мільйона громадян України, які вже 5 років є «внутрішньо переміщеними особами», проблем не зменшилось. Покинувши через анексію Криму та конфлікт на Донбасі свої домівки, переселенці в Харкові дуже часто стикаються з дискримінацією при оренді житла, прийомі на роботу, при зверненні до лікарні, зарахуванні дітей до навчальних закладів, тобто стають жертвами дискримінації через свій статус. Причина такого ставлення — стигматизація ВПО. Йдеться про стереотипи в тих, хто їх оточує, та навішування ярликів цій соціальній групі.

На сьогоднішній день на обліку в органах соціального захисту міста Харкова перебуває майже 152 000 внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Незважаючи на те, що вже п'ять років ці люди є нашими сусідами, платять податки, вони не мають права голосу на місцевих виборах, не можуть впливати на місцеву владу, а отже активно брати участь в житті громади. Досі відсутній порядок виплати заборгованості по пенсіях і ще багато проблем.

Команда проекту — Наталія Михайлівна Гонтар, старший учитель Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів №101, Микита Гонтар, випускник школи та студент ХУВС, Софія Гонтар, учениця 8 класу школи, а також група активних учнів середньої та старшої ланки та батьки переселенців ХЗОШ №101 — вирішила повернути увагу загалом до проблем переселенців у Харкові, розробити рекомендації щодо покращення життя ВПО та представити їх органам державної влади.

Для інформування громади волонтери розробили ряд заходів:

- Провели анкетування мешканців району для усвідомлення проблем ВПО;
- Зібрали історії переселенців району;
- Організували флеш-моб «Ми — проти ярликів. Переселенець теж громадянин України»;
- Провели гру-квест «П'ять хвилин на збори»;
- Організували акцію «Люди без імені».

Група також вирішила розповісти громаді району про те, як живуть діти у «сірій зоні». Для цього волонтери виготовили фотоколаж «Діти на лінії розмежування. Сіра зона» і представили його учням і батькам своєї школи. Також ініціювали написання роздумів «Чим ми можемо допомогти дітям з тієї сторони».

Грунтуючись на отриманій в ході проекту інформації, волонтери розробляють текст звернення від переселенців до органів державної влади з рекомендаціями щодо покращення життя ВПО у Харкові.

В планах групи — створення центру психологічної підтримки для дітей переселенців та їх батьків Немишлянського району м. Харкова, а також видання збірки «Життя переселенців, їх проблеми».

МІЙ ВИБІР – ЗДОРОВ'Я!

Розповсюдження наркоманії у молодіжному середовищі дійсно є великою загрозою для здоров'я дітей та молоді — майбутнього нашої країни. Саме у подолання цієї проблеми вирішили внести свій вклад ініціативна група Харківської обласної молодіжної громадської організації «Харківський центр волонтерів» під керівництвом президента організації Світлани Сітнік.

Спільно з соціальними партнерами, БФ «Крок в нове життя», ГО «Матери проти наркотиків» та Центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Немишлянського району м. Харкова, волонтери розробили та провели низку акцій, орієнтованих на пропаганду здорового способу життя серед молоді міста.

- Серія виїзних волонтерських акцій по замальовуванню стихійних написів з інформацією про наявність місць, де знаходяться наркотичні речовини.

Щоб виявити місця зі стихійними написами, волонтери, працюючи спільно з реабілітаційними центрами міста, провели моніторинг їх знаходження у місті, а після цього здійснили серію рейдів та замальовали ці написи.

- Акція «Сигарету на цукерку».

Локаціями стали майданчики біля учбових закладів, парки, сквери міста, виходи з метро, місця скупчення людей тощо. Волонтери пропонували обміняти сигарети, якщо вони були у людей, на цукерки, там самим пропагуючи відмову від куріння.

- Тренінгові профілактичні заняття для учнівської і студентської молоді.

Волонтерська група спільно з волонтерами партнерських організацій провели серію занять з профілактики негативних явищ та популяризації здорового способу життя в молодіжному середовищі на базі шкіл та вузів Харкова.

В рамках роботи Школи волонтерів, що постійно працює на базі МОГО «Харківський центр волонтерів», вирішено започаткувати навчальний напрям за тематикою «Профілактика негативних явищ в молодіжному середовищі та популяризація здорового способу життя». Молоді люди, які закінчать навчання, самі стануть волонтерами, проводячи практичні акції та заходи в співпраці з соціальними партнерами організації, усіма зацікавленими сторонами та засобами масової інформації. Така мультиплікація дозволить охопити якомога більше молоді до дотримання здорового способу життя ними самими та залучити нових молодих людей до розповсюдження цих поглядів.

Саме участь у волонтерському русі дає можливість молоді самореалізуватися, відчутти себе причетними до розвитку свого міста та сприяти покращенню його іміджу, надавати допомогу тим, хто цього потребує. Це дійсно згуртовує молодь навколо соціально корисних дій, залучає членів територіальної громади до активної діяльності на благо суспільства.

Світлана Сітнік, президент МОГО «Харківський центр волонтерів»

ПРОЕКТ ЗАКОНУ «ПРО СТВОРЕННЯ ОРГАНІВ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ»

Дослідивши діяльність учнівського самоврядування та проаналізував існуючу нормативно — правову базу, а саме: статті 36 та 37 Конституції України, ЗУ «Про охорону дитинства», ЗУ «Про молодіжні та дитячі громадські організації», ЗУ «Про освіту», ЗУ «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», ЗУ «Про об'єднання громадян», Декларацію «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні», Загальну декларацію прав людини та Конвенцію ООН про права дитини, Анна Гукова, студентка ХНЮУ та член Асоціації ДЮГО «ТЕМП», під керівництвом Людмили Артемівни Нікітчук дійшла до висновку, що на сьогоднішній день українська нормативно-правова база повністю регламентує лише діяльність громадських дитячих та молодіжних організацій. Законом встановлюються обов'язки, можливості, пріоритетні напрями діяльності організацій, але ні в одному нормативно-правовому акті немає розкриття поняття «учнівське самоврядування» та окремих статей щодо діяльності саме цього шкільного органу.

Тому метою ініціативи стала розробка проекту закону «Про створення органів учнівського самоврядування» на основі аналізу діяльності дитячого та молодіжного руху в Україні, та лобювання його на розгляд до Верховної Ради.

Проект закону складається з 3 розділів.

У першому розділі зазначені загальні положення, в яких розглядається процес створення учнівського самоврядування на всіх рівнях. Міська організація учнівського самоврядування приймає статус громадської організації, а учнівське самоврядування районного та шкільного рівнів працюють як осередки міської організації учнівського самоврядування.

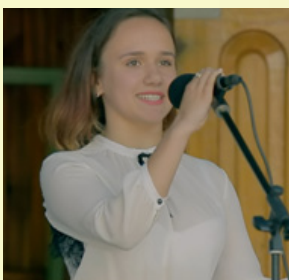
У другому розділі встановлений правовий статус учнівського самоврядування та права його членів.

У третьому — гарантії учнівського самоврядування та відповідальність за його діяльність. Відповідальними є голова, члени громадської організації міського учнівського самоврядування або осередків та їх батьки. Куратори, педагоги та адміністрація загальноосвітнього навчального закладу не несуть ні один із видів юридичної відповідальності за діяльність учнівського самоврядування.

Цей закон зумовлює створення органів учнівського самоврядування на базі навчальних закладів шкільного, районного та місцевого рівнів. Закон регулює діяльність учнівського самоврядування, визначає умови та порядок реалізації учнями права участі у громадянському суспільстві, встановлює права і обов'язки кураторів та членів органу.

Закон спрямований на підвищення ролі органів учнівського самоврядування в соціальних відносинах та участі молоді у демократичних процесах.

Проект Закону наразі вже розглянутий молодіжною радою при харківському міському голові. Автори ініціативи також звернулися до депутатів Харківської міської ради та отримали від них згоду представити проект закону депутатам Верховної Ради України, як правку до Закону про молодіжні організації.

ВЕСЕЛІ ПЕРЕРВИ БЕЗ ГАДЖЕТІВ

Сам по собі планшет або смартфон, який придбали батьки дитині, не несе їй небезпеки, але ось неправильне «спілкування» з ним загрожує порушенням постави, проблемами з опорно-руховим апаратом, погіршенням зору і загальним відставанням у розвитку.

Так вважають учні 9 класу КЗ «Дергачівський ліцей №2» Дергачівської районної ради Харківської області Катерина Вовченко, Тетяна Головка та Аліна Ільчук. Помітивши, що учні початкової школи (1-3 класи) все більше часу на перервах проводять, сидячи з телефонами, а не спілкуючись з однолітками, команда проекту під керівництвом вчителів ліцею Наталії Валеріївни Прищенко та Світлани Олексіївни Поклонської вирішила протидіяти залежності молодших школярів від гаджетів. Для цього ініціативна група згуртувала однодумців та створила команду з небайдужих старшокласниць.

Волонтерки приходять до малюків на перервах і допомагають їм проводити цей час весело, цікаво і пізнавально. Робота побудована таким чином, що кожен з 5 днів тижня має свою направленість.

- Понеділок — це день активних спортивних ігор.
- Вівторок присвячений музичним заходам - караоке, танцям.
- Середа — день інтелектуальних досягнень: діти пізнають навколишній світ та його неповторність, відгадують загадки та беруть участь у вікторинах.
- Четвер присвячений груповим контактним іграм, які надають можливість ближчому спілкуванню учнів.
- П'ятниця — день творчості: малювання крейдою, олівцями та фарбами.

Результатом такої діяльності є більш жваве та активне спілкування малюків з однолітками та учнями старших класів, а вчитель в цей час має можливість трошки відпочити. Діти пізнають багато нового і вчать ся проводити час і отримувати задоволення від життя не лише з гаджетами. А що стосується старших школярів, вони вчать ся перетворювати ідею на проект, мобілізувати та гуртувати активну учнівську молодь, набувають лідерських навичок та отримують досвід роботи в команді.

Ми вже не перший рік співпрацюємо з Асоціацією «АССА», так би мовити, старожили. Це наш другий проект. У першому ми працювали з пенсіонерами, навчали їх працювати з комп'ютером, інтернетом, банкоматами. Тепер наш проект – для згуртування шкільної молоді навколо ідеї «Відклади телефон і грай із нами». Вирішили почати з молодших. Це було цікаво і мені, і їм. Дякуємо організаторам за творчу атмосферу та майданчик, на якому народжується наше натхнення на реалізацію корисних ідей.

Наталія Прищенко, учитель англійської мови, КЗ «Дергачівський ліцей №2» Дергачівської районної ради Харківської області.

ДИТЯЧИЙ ДЕНЬ СЕЛА

Учнівська молодь Введенської селищної ради Чугуївського району Харківської області Юлія Храмцова та Микита Красновський та їх керівник, фахівець з соціальної роботи ради Лілія Белякова, прийшовши в проект «Згуртованість громад зусиллями молоді-лідерів громад», основною проблемою своєї громади називала низьку активність та роз'єднаність її членів, зокрема, молоді.

Вернувшись додому після участі у тренінгу «Згуртованість громад зусиллями молоді-лідерів громад» і залучивши небайдужу учнівську молодь громади, що хоче кардинальних змін та готова брати в цьому участь, на своїй черговій зустрічі вирішили, що їх група, а пізніше організація, буде мати назву «Тру». Тоді же окреслились три проблеми, над якими варто працювати і є можливість для їх безпосередньої реалізації: скейт-майданчик, закладка скверу шляхом висаджування дерев та літній кінотеатр. За підтримки селищної Голови Ганни Геращенко та спонсорів всі ці проекти були успішно виконані.

Щоб згуртувати громаду, група «Тру» вирішила відсвяткувати дитячий День села в Терновій. Дуже хвилювалися чи буде це добре сприйнято громадою. Були деякі розбіжності в баченні того, як буде проходити святкування, але волонтери змогли добитися налагодження зв'язків між дорослими та молоддю та справжньої командної роботи.

Працюючи в команді, група розписала план свята та які саме ресурси потрібні для того, аби впоратись з завданням. Селищна голова, Ганна Геращенко, та робітники селищної ради взяли на себе запрошення фахівців з Харкова, які б могли та хотіли взяти участь у святі, та пошук матеріалів для майстер-класів та конкурсів, а група волонтерів зайнялась логістикою, поширенням запрошення в мережі та розробкою сценарію.

В сам день «Х» сталося справжнє диво. Було дуже багато діточок, які палали бажанням брати участь у всіх майстер класах та конкурсах. Усі ж ті, хто займався організацією свята, трохи хвилювалися, але коли побачили скільки дітей та дорослих прийшло до них, хвилювання перетворилось на задоволення від розуміння того, що всі зусилля були не дарма.

«Хочеться побажати усім розробляти проекти та не боятися перешкод, бо саме ці перешкоди навчають нас буди ще сильнішими, та весь результат коштує того, аби робити такі заходи», — говорять волонтери.

В мене є одна мрія: щоб порядок денний в цій країні диктували саме такі «нові обличчя». Але є один маленький нюанс: справжні нові обличчя не вистрибують нізвідки. Молодь треба навчати: працювати в команді, аналізувати ситуацію, формулювати проблеми, розставляти пріоритети, оцінювати ресурси, розуміти як залучати їх ззовні у разі потреби. Така якість «нових облич», тих, хто керуватиме країною невдовзі, тільки вітається. Вони знають, що для того, щоб виростити дерево, потрібно а,б,в кроків продумати та зробити (це вже не кажучи про більш амбітні проекти). Я мрію про такі нові обличчя у владі в кожному маленькому та великому населеному пункті.

Ганна Геращенко, голова Введенської селищної ради Чугуївського району Харківської області

ПАРТНЕРИ ПРОЕКТУ

Адаптаційно-культурний центр «АКЦентр» здійснює адаптаційні, освітні, культурні та творчі програми, що сприяють адаптації і поліпшенню якості життя переселенців із зони ООС та Криму, а також працює з громадами, що знаходяться безпосередньо в зоні конфлікту, включаючи ВПО, що мешкають на цих територіях.

<https://accentre.org.ua/>

Харківська обласна молодіжна громадська організація «Харківський центр волонтерів» є неприбутковою громадською організацією, що була зареєстрована у 2007 році та працює протягом 12-ти років в сфері громадського функціонування на принципах соціального партнерства з органами влади, громадськими організаціями, ЗМІ.

Тел. +38 099 1582548

e-mail: volonter2007Kh2@ukr.net

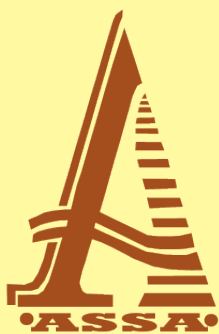

Асоціація дитячо-юнацьких громадських організацій «Темп» (ДЮГО «Темп») КЗ «ЦДЮТ №6 Харківської міської ради», місією якої є розвиток громадянського суспільства через підвищення ролі та авторитету молодіжних та юнацьких громадських організацій і розвиток молодіжного самоврядування на рівні шкіл міста.

http://cdut-frunzenskiy.edu.kh.ua/asociaciya_dyugo_temp/

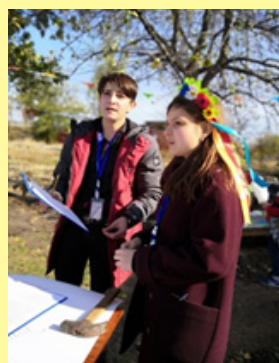

www.assa.kharkov.ua
assa@assa.kharkov.ua

Харківська обласна громадська організація
«Асоціація в підтримку громадських
ініціатив «АССА»

ЗГУРТОВАНІСТЬ ГРОМАД ЗУСИЛЛЯМИ МОЛОДІ – ЛІДЕРІВ ГРОМАД

ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

international
alert

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet рішенням Президії ХОГО «Асоціація в підтримку громадських ініціатив «АССА» (Протокол від 15.10.2019 р.)

Редакційна колегія:

Сітнік Світлана Петрівна, кандидат наук з державного управління, президент ХОМГО «Харківський центр волонтерів».

Снурнікова Юлія Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Левінштейн Євгенія Вікторівна, координаторка відокремленого підрозділу АКЦентр ГО «ВО “Українські Рубежі”».

Нікітчук Людмила Артемівна, керівник школи «Лідер» КЗ ЦДЮТ №6, куратор Асоціації дитячих і юнацьких громадських організацій (ДЮГО) «ТЕМП».

Улановська Ганна Олександрівна, президент ХОГО «Асоціація в підтримку громадських ініціатив АССА».

Цю збірку розроблено на основі узагальнення досвіду роботи проекту «Згуртованість громад зусиллями молоді-лідерів громад», який має на меті посилити спроможність активної молоді Харківського регіону, мобілізувати та спрямувати її потенціал на розвиток та згуртування своїх громад, а також допомогти створити історію успіху та популяризувати їх.

У збірці запропоновано методичні рекомендації з проведення тренінгів та організації подальшої діяльності учасників з використанням набутих знань і навичок, методичні та практичні поради щодо поетапної розробки громадських проектів, побудови медіакарт взаємодії зі стейкхолдерами, інструментарій проектного та медіа планування, фільмування та просування відеоконтенту в соцмережах, методики ефективної адвокації громадських ініціатив.

Видання покликане допомогти молодим мешканцям громад ефективніше брати участь у вирішенні актуальних питань місцевого розвитку. Збірка може бути корисна працівникам закладів освіти, зокрема, соціальним педагогам освітніх закладів, громадським активістам, які працюють в громаді і для громади, лідерам громад, членам недержавних організацій, що займаються проблемами мобілізації громад, представникам органів місцевого самоврядування, фахівцям із соціальної роботи.

ЗГУРТОВАНІСТЬ ГРОМАД ЗУСИЛЛЯМИ МОЛОДІ – ЛІДЕРІВ ГРОМАД: збірка методичних кейсів та ефективних молодіжних проектів / за заг. ред.: Снурнікової Ю.М., Улановської Г. О. — Харків, 2019. — 20 с.

Цей документ підготовлений за фінансової підтримки Європейського Союзу через International Alert у партнерстві з Thomson Media. Зміст документа є виключною відповідальністю ХОГО «Асоціація в підтримку громадських ініціатив «АССА», і ні в якому разі не може розглядатися як такий, що відображає позицію Європейського Союзу.